

Aanvrager:	Stichting Architectuurcentrum Nijmegen
Titel:	Habitat: de nabije stad binnen handbereik
Gevraagd bedrag:	€ 75.500

POSITIEF

Inleiding en samenvatting

Stichting Architectuurcentrum Nijmegen (ACN) dient een aanvraag in bij de Regeling Activiteitenprogramma's creatieve industrie voor een tweejarig activiteitenprogramma getiteld *Habitat: de nabije stad binnen handbereik*. Het aangevraagde bedrag is € 75.500 per kalenderjaar. Stichting Architectuurcentrum Nijmegen is gevestigd in Nijmegen en dient in binnen het landsdeel oost.

ACN is het onafhankelijk Nijmeegse platform voor architectuur en de stad, waar experts reflecteren op actuele thema's binnen de architectuur, bouw, bestuur en creatieve sector die doorwerken in de ruimtelijke ontwikkeling van stad en regio. ACN programmeert multidisciplinair binnen thema's van regionale of landelijke betekenis, stedelijke dilemma's die iedereen aangaan en impact hebben op het leven in de stad. In haar activiteiten verbindt ACN de kennis van uiteenlopende specialisten aan regionale opgaven met als doel om het lokale debat te verrijken.

In 2025 staat het thema *Habitat: de nabije stad binnen handbereik* centraal, over hoe gemeenschapszin en het samenbrengen van leefwerelden een sociaal fundament onder de nabije stad kan worden en bij kan dragen aan betekenisvolle ontmoetingen. In verschillende programmaonderdelen staan leefwerelden van ouderen, starters, kinderen, studenten, en ontmoeting tussen arm en rijk centraal.

Het jaarprogramma bevat programmareeksen met onderwerpen als architectuur tegen eenzaamheid, vernieuwende woonvormen voor starters en jongeren, landschaps- en speelplekarchitectuur die aanzet tot buitenspelen en het belang van vrij toegankelijke openbare ruimte. Met *Habitat* wil ACN bewoners, ontwerpers en beleidsmakers activeren om hun woon- en stadswensen expliciet te maken. Het centrum doet dit door architectuur en stedenbouw die ontmoeting stimuleert te agenderen en ontwerpers, beleidsmakers, bouwers, politici en inwoners samen te brengen om visies en ervaringen te delen. Naast het *Habitat*-programma kent het jaarprogramma een reeks van college- en filmavonden. In 2025 omvat deze een vierdelige collegereeks – op het raakvlak van architectuur, cultuur en kunst – en een driedelige reeks film- en documentaire-avonden in samenwerking met Arthouse LUX en Architecture Film Festival Rotterdam (AFFR). In totaal beoogt ACN vijftienhonderd tot drieduizend mensen te laten deelnemen aan diens programma's.

Overwegingen van de adviescommissie

De adviescommissie is over het geheel genomen positief over het voorgestelde programma van het Nijmeegse architectuurcentrum. De artistiek-inhoudelijke kwaliteit beoordeelt de commissie als voldoende. Het programma bevraagt en belicht de randvoorwaarden van hoe men over ontwerpogaven praat en hoe men die vorm geeft. Als architectuurcentrum zoekt ACN de tussenruimte op tussen beleidsmakers, ontwerpers, bewoners en andere stakeholders in het ruimtelijke debat. Binnen het ruimtelijk ontwerpdiscours is dit waardevol en passend bij de impact die een architectuurcentrum kan hebben. En hoewel dit mogelijk op het gebied van zeggingskracht en oorspronkelijkheid niet uitmuntend is, is de commissie overtuigd van de vakdeskundigheid die in het gehele programma naar voren komt.

Uit de aanvraag blijkt de verbinding met eerdere programma's en hoe dit zijn weerslag krijgt in de stad. Het centrum laat zien oog te hebben voor de verschillende belangen

in de stadsontwikkeling en er is de ambitie om ruimte te bieden aan verschillende perspectieven. Het hoofdthema Habitat is in de ogen van de commissie wel erg generiek omschreven. Ze mist een scherpe vraagstelling binnen de verschillende subthema's. Toch spreekt er uit de uitwerking van de verschillende onderdelen voldoende kwaliteit. Zo is de commissie te spreken over het programmaonderdeel over stadsranden, dat ook voor andere architectuurcentra in Nederland interessant kan zijn.

De adviescommissie is eveneens positief over de mate waarin het programma bijdraagt aan het vakgebied en maatschappelijke betekenis. Dat volgt enerzijds uit de verschillende onderwerpen die soms meer maatschappelijk van aard zijn, zoals eenzaamheid en gemeenschappen, en die soms meer focussen op ruimtelijke aspecten, zoals spelen in de openbare ruimte. De commissie vindt het positief dat de onderwerpen altijd sterk zijn verbonden met Nijmegen of de regio, en dat de bewoner vaak centraal staat. Ze merkt nog op dat er onbenut potentieel zit in het verbinden van specifieke lokale opgaven met andere steden die met dezelfde problematiek kampen. ACN zou hier actiever in kunnen zijn.

Op het gebied van toegankelijkheid en publieksbereik is de commissie voorzichtig positief. In de ogen van de commissie zijn de activiteiten veelal gericht op professionals als architecten, beleidsmakers, bestuurders en de geïnteresseerde leek. Programmaonderdelen als filmcolleges, publieke gesprekken en de ACN-café's bereiken gezamenlijk een breed en enigszins divers publiek. Het is begrijpelijk dat ACN zich richt op deze kerndoelgroepen, maar de commissie denkt dat door vernieuwing in formats en door met publiek te programmeren er meer diversiteit en impact gerealiseerd kan worden. In dat licht vindt ze het positief dat ACN zich specifiek op jongeren richt en dat er een begin wordt gemaakt om deze te betrekken bij het maken van programma's. De commissie is hier positief over aangezien veel stedelijke problemen jongeren direct en in de toekomst raken. Ze spoort ACN aan verschillende groepen jongeren structureel bij het vormgeven van activiteiten te betrekken.

De commissie is kritisch als het gaat over de bedrijfsvoering en de organisatie. Op dit criterium scoort het voorstel dan ook een lichte onvoldoende. Financieel is ACN gezond en is er sprake van een gedegen financieringsmix. De commissie mist echter een gedegen reflectie op de *Code Diversiteit & Inclusie*. De organisatie schakelt een expert in, maar het is onduidelijk aan welke doelen er gewerkt gaat worden. Daarbij wordt er een ambitieus programma voorgesteld dat met een kleine organisatie gerealiseerd moet worden. De inzet van externen is daarom niet vreemd, maar het belet de organisatie mogelijk wel om gedegen aandacht te besteden aan bijvoorbeeld het ontwikkelen van nieuwe formats en het betrekken van nieuwe doelgroepen.

Concluderend merkt de adviescommissie op dat alle onderdelen van de aanvraag in voldoende mate met elkaar samenhangen en dat dit naar verwachting leidt tot een kwalitatief hoogstaand activiteitenprogramma binnen het domein architectuur. Ze beoordeelt het voorstel ruim voldoende als het gaat om de consistentie in doel en opzet.

Advies van de commissie aan het bestuur

De commissie adviseert het bestuur de aanvraag van Stichting Architectuurcentrum Nijmegen te honoreren. Het voorstel scoort over het geheel genomen voldoende op de in de regeling geformuleerde beoordelingscriteria. De commissie verwacht, na bestudering van de aanvraag en op basis van bovenstaande overwegingen, dat de instelling vanuit diens kerntaak met het activiteitenplan een waardevolle bijdrage zal leveren aan de ontwikkeling en professionalisering van de creatieve industrie in Nederland.